

БЪЛГАРСКА АГЕНЦИЯ ПО БЕЗОПАСНОСТ НА ХРАНИТЕ

ЦЕНТЪР ЗА ОЦЕНКА НА РИСКА

✉ Гр. София, 1606, бул. "Пенчо Славейков" № 15А

☎ +359 (0) 2 915 98 20, +359 (0) 2 954 95 93, www.babh.government.bg

Доклад на EFSA за разпространението на зоонози, зоонозни агенти и възникване на хранителни епидемии през 2011 г. Ехинококоза

EU summary report on zoonoses, zoonotic agents and food-borne outbreaks, 2011, EFSA Journal 2013, 11, (4): 3129, Echinococcosis, 169-181.

Ехинококоза при хората. През 2011 г. в страните членки на ЕС са установени 781 случая на ехинококоза при хора /0,18 случая на 100 000 население/, което е с 3,3% повече в сравнение с 2010 г. **Най-висока заболяемост е регистрирана в България - 4,09 случая на 100 000**, следвана от Литва - 0,74 случая на 100 000. Общо за Европа 530 от случаите са определени като *E. granulosus*, а 93 като *E. multilocularis*. През последните 5 години има тенденция за увеличаване на случаите причинени от *E. multilocularis* /алвеоларна ехинококоза/. В 7 държави-членки има намаление на случаите, причинени от *E. granulosus*.

По броя на установените случаи на ехинококоза в Европа на второ място след България е Германия със 142 случая, следват Румъния и Испания с по 53, Холандия - 49, Франция - 46, Литва - 25, Швеция - 19, **Гърция - 17. В Гърция с почти същото население и територия в сравнение с България са регистрирани 18 пъти по-малко случаи.** Според този доклад в България за периода 2007-2011 г. са диагностицирани съответно 461, 386, 323, 291 и 307 случая. Не е установен *E. multilocularis*.

Над 80% от установените случаи на ехинококоза в Европа са хоспитализирани. Има два смъртни случая в Румъния.

Най-много случаи на *E. multilocularis* са регистрирани във Франция - 45, Германия - 32, Литва - 7 и единични случаи в Австрия, Белгия, Холандия и Полша. Този вид ехинококоза е по-злокачествена от *E. granulosus*, поради затруднения в хирургическата интервенция за отстраняване на многобройните ехинококови мехури.

Според доклада на EFSA от потвърдените случаи на ехинококоза при хората 85,1% са причинени от *E. granulosus*, а останалите от *E. multilocularis*. Шест държави-членки докладват за *E. granulosus*, две - само за *E. multilocularis*, а пет - за двата паразита. **Най-висок риск за населението е отбелязан в България, докладвала данни само за *E. granulosus*.** Повишаването на случаите в Европа на ехинококоза, причинена от *E. multilocularis*, се отчита като обезпокоителен факт.

По официални данни на Центъра по заразни и паразитни болести към МЗ (Боева, В., Бангъзов, В., 2011) опаразитеността на хората в България за периода 2006-2010 г. е както следва: през 2006 г. са регистрирани 543 заболели - 6,28 на 100 000 жители (6,28 ‰), през 2007 г. – 495 заболели (6,24‰), през 2008 г. – 422 (5,61‰), през 2009 г. - 368 (4,25‰), през 2010 г. 325 (3,95‰), а през 2011 г. - 307.

В Гърция за периода 1981-1983г. заболеваемостта е от 11.7 до 13.3‰. След провеждане на организирана кампания, финансирана от ЕС, през 1993 г. при ехинококозата е отчетено понижение до 3.67‰.

Ехинококоза при животните. *E. granulosus* и *E. multilocularis* имат различни епизоотологични особености при животните и различно проявление при хората. За *E. granulosus* крайният гостоприемник е кучето и рядко други каниди, а междинният гостоприемник са домашните преживни животни. За *E. multilocularis* междинни гостоприемници са малки гризачи, а крайни гостоприемници в Европа са лисиците и чакалите /в редки случаи кучета, вълци и котки/. Както е посочено, през последните 5 години се увеличават случаите на ехинококоза причинена от *E. multilocularis*. Осем държави-членки съобщават за увеличение на случаите с *E. multilocularis*, а 7 държави-членки - за намаляващ брой на *E. granulosus* при хора.

***E. multilocularis* при животните.** При изследване на лисици в 11 държави-членки са установени средно 17,2% положителни резултати. В Полша през 2011 г. са установени за първи път положителни проби при свине. През 2010 г. такива резултати са установени за първи път и в Швеция. Епизоотологичният анализ показва, че този вид ехинококоза е проблем за тази страна и мерките за контрол са недостатъчни. Предполага се, че паразитът е внесен с кучета от други страни. Швейцария регистрира положителни случаи на ехинококоза при кучета. В Чехия през 2011 г. са изследвани 1 484 лисици - 500 са положителни /33,7%/, в Германия 3548 лисици - 926 положителни /26,1%/, в Холандия – 165 - 1 /0,6%/, Полша – 250 - 10 /4,0%/, Словакия – 186 - 31 /16,7%/, Швеция – 2985 - 3 /0,1%/. **От доклада на EFSA е ясно, че засега този особено опасен за хората паразит не е установен в съседна на България страна.**

Данните от кланичния месопреглед на отделните видове животни в България за периода 2006-2010 г. показват увеличение в инвазираността на говедата – от 9,17% на 17,91%, на овцете от 5,17 на 7,5%, на свинете от 0,8 на 2,19% / Боева В. и Бангъзов В., 2011 /. Ехинококозата е регистрирана в цялата страна, но в някои области при говедата тя достига до 37% – Софийска, 31,6% – Бургаска, 28% – Хасковска, а при овцете –

Врачанска до 29%, Пернишка – 24%, Сливенска – 23%, Варненска – 32%. Тези стойности не дават ясна представа за опаразитеността на животните с хидатидната форма на ехинококовата тения, тъй като в клиниците се колят предимно млади животни.

Литература

Боева, В., Бангъзов, В., Тревожна тенденция, Форум Медикус, бр. 28, 18 юли, 2011, 18- 15.

05. 05. 2013 г.

Изготвил:

доц. д-р Бойко Ликов